

مشاکرت و شکرست

غلامحسین ظفیری
معلم ناحیه یک اهواز

تخلف ناپذیر دارد؛ فعالیت‌های انسان از روی آگاهی و انتخاب صورت می‌گیرد و چنین نیست که مانند حیوان مجری بی‌اراده طبیعت خود باشد. به بیان دیگر، انسان تا کاری را نشناسد و به نتیجه و هدف آن کار پی نبرد، برای انجامش اقدام نخواهد کرد. بنابراین اولین قدم اندیشه است. بعد از اندیشه و پذیرش آن هدف از ناحیه فکر، نوبت به قبول عملی می‌رسد. یعنی آن حکم عقلی که توسط اندیشه پذیرفته شده است تا وقتی که در حد همین تصدیق ذهنی باشد، منشأ اثر واقع نمی‌شود، بلکه وقتی این تصدیق منشأ اثر می‌گردد که قلب بدان معتقد شود و نوعی حب و دل‌بستگی به آن پیدا کند و شوق رسیدن به هدف را در آدمی ایجاد نماید، آن‌گاه این حب و شوق برانگیزاننده انسان برای انجام عمل خواهد گردید، یعنی شوق که در درون وجود آدمی است او را به اراده کردن و تصمیم می‌کشانند و او با گرفتن تصمیم اقدام می‌کند. به همین دلیل است که در دین، عمل بعد از ایمان قرار داده شده و رابطه تکمیلی و متقابل ایمان و عمل در آیات متعدد بیان شده است. بعد از این مرحله در اثر انجام اعمال صالح بقیه اعمال نیز به صلاح گرایش پیدا می‌کنند. لذا انتظار می‌رود خانواده و مدرسه، همپای شرایط فرهنگی دنیای امروز و متناسب با محتوای غنی منابع دینی، راهبرد روشنی را در این مورد دنبال کنند.

پیشنهادات

برای کسب موفقیت روزافزون خانواده و مدرسه در تربیت فرزندان هم‌نوا با ارزش‌ها، هنجارها، اعتقادات

تعلیم و تربیت دو عنوان تفکیک‌ناپذیرند و تنها در پر تو این تفکیک‌ناپذیری است که نقش معنایی و رسالت مفهومی خود را به درستی ایفا می‌کنند. از سوی دیگر، تعلیم و تربیت در هر جامعه‌ای تابعی از مکاتب تربیتی و خواست‌های حاکم بر اکثر افراد آن جامعه است. جامعه ما که مبتنی بر مبانی دینی است نیز می‌بایست تعلیم و تربیتش دینی باشد و در کل پیکره آن، رنگ دین تجلی نماید. بنابراین اگرچه همه نهادها در قبال ترویج فرهنگ نماز و شکوفایی این امر فطری مسئولند، اما خانواده و مدرسه و عوامل و عناصر آن به عنوان یکی از مهم‌ترین متولیان تعلیم و تربیت فرزندان کشور اسلامی رسالت خطیری به عهده دارند. زیرا از یک طرف خانواده به عنوان اولین نهاد تعلیمی و تربیتی، مؤثرترین نقش را در شکوفا کردن فطرت الهی عهده‌دار است و از طرف دیگر نهاد مدرسه نیز به مدت دوازده سال ارتباط نزدیک و زنده با مخاطبان خود دارد، لذا تعامل درست یا نادرست بین این دو نهاد، در مطلوبیت یا عدم مطلوبیت شخصیت فرزندان کشور اسلامی و چگونگی شکل‌گیری اندیشه، باورها و رفتارهای ایشان نقشی تعیین‌کننده دارد.

برای دست‌یابی به مراحل عالی تربیت دینی باید ابتدا نیازها، توانایی‌ها و ویژگی‌های انسان را به عنوان موضوع تربیت بشناسیم و بدانیم که نخستین و بارزترین تفاوت میان انسان و حیوان این است که برخلاف حیوان که فعالیت‌هایش اغلب جنبه

و نگرش‌های مطلوب دینی از جمله نماز جماعت، پیشنهاد‌های زیر ارائه می‌گردد:

✓ تدارک تجمع و حضور والدین دانش‌آموزان در نماز جماعت مدارس.

✓ فراهم کردن زمینه تشویق والدین برای مشارکت دادن دانش‌آموزان در نماز جماعت مدارس.
✓ برگزاری مسابقات متنوع برای والدین دانش‌آموزان در زمینه نماز.

✓ تشویق و قدردانی از خانواده‌های نمونه مقید به نماز جماعت، به ویژه خانواده‌هایی که زمینه حضور فرزندان را فراهم می‌آورند.

✓ والدین به روش‌های مناسب با فلسفه نماز آشنا شده، شیوه‌های اثرگذاری بر فرزندان را بیاموزند.

✓ رشد تربیت دینی صرفاً مأموریت درس دینی شمرده نشود، زیرا ماهیت دین‌طوری است که در همه جا حضور دارد و ارتباط آن با همه عرصه‌های فکری باید مکشوف گردد تا زمینه رشد همه جانبه برای دانش‌آموز فراهم شود. به تعبیر دیگر، تربیت دینی به منزله روحی است که در کالبد همه فعالیت‌های انسانی مسلمان از جمله فعالیت‌های آموزشی او حضور دارد. به همین دلیل کلیه فعالیت‌های دانش‌آموز باید تجلی‌گاه اهداف تربیتی باشد.

✓ برنامه اردوها، جشنواره‌های آموزشی و... به گونه‌ای تنظیم شود که والدین دانش‌آموزان نیز حضور داشته باشند و با فرا رسیدن وقت نماز، همه با هم نماز را اقامه کنند.

✓ انجمن‌های اولیا و مربیان در برنامه‌های خود، والدین را نسبت به امر نماز فرزندان توجیه و تشویق کنند.

✓ برگزاری دوره‌های آموزشی برای ائمه جماعات مدارس.

✓ برگزاری مسابقات اذان و احکام برای دانش‌آموزان.

✓ احداث، توسعه و تجهیز نمازخانه‌های مدارس.
✓ انس و آشنایی دانش‌آموزان با نماز جماعت و ایجاد پیوند مذهبی دانش‌آموزان و مربیان و نیز زمینه توجّه آنان با روحانیت و مساجد.

✓ پاسخ‌گویی به سؤالات مذهبی دانش‌آموزان به صورت منطقی و با زبانی ساده و درخور فهم.

✓ برگزاری مسابقات حضوری و بحث گروهی، داستان، نقل سخنان کوتاه بزرگان، بازی‌های علمی، ایفای نقش، خطاطی، انشانویسی، طراحی و...

✓ تلاش کادر آموزشی و اداری خصوصاً دبیران پرورشی، بینش و معارف اسلامی در آگاه کردن دانش‌آموزان به اهمیت تعامل خانه و مدرسه در ارتباط با نماز جماعت.

✓ آموزش اولیا از طریق فیلم‌های تربیتی و

نوارهای آموزشی و ویدئویی.

✓ نظارت بر اقامه نماز دانش‌آموزان شرکت‌کننده در طرح اقامه نماز از طریق والدین و ارتباط غیرمستقیم و رفع اشکالات از طریق اولیا و مربیان.

✓ برگزاری حداقل یک جلسه کلاس آموزش خانواده در خصوص آشنایی با طرح اقامه نماز و وظایف والدین.

✓ فرش کردن نمازخانه‌های مدارس.

✓ اجرای جشن تکلیف برای دختران سوم ابتدایی و پسران سوم راهنمایی.



✓ ایجاد طرح تقلید و مرجعیت برای دختران و پسران اول دبیرستان.

✓ نصب تراکت، پوستر و... در سالن برگزاری جلسات انجمن اولیا و مربیان.

✓ در تولیدات کمک آموزشی و تفریحی که در اختیار خانواده‌ها قرار می‌گیرد، موضوع نماز به صورت جدی مطرح گردد.

✓ از والدین و دانش‌آموزان خواسته شود که با همکاری یکدیگر با زبان شعر و قصه و نقاشی و... به آفرینش آثار هنری با کیفیت برجسته اقدام کنند.

در پایان یادآوری می‌شود که شایسته است خانواده و مدرسه علاوه بر این که نسبت به معنویت، پرستش و نماز حساس باشند؛ خاستگاه دینداری و تقلید مذهبی را که با تفکر، تعقل و خردورزی و دانش نسبتی تمام دارد، با تبیین نظری مباحث دینی و تکیه بر باورهای درونی و فطری دانش‌آموزان نهادینه سازند.